

Előfizetési díj:
Egész évre 4 frt. Félévre
2 frt. Negyedévre 1 frt.
Egy szám ára 10 kr.

Hirdetmények:
3 hasábos petitsor egyszer
9 kr., többszöri hirdetés-
nél 7 kr. Bélyegdíj 30 kr.

Nyitvány petitsora 12 kr.

ZALAMEGYE

társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

A lap
szellemi és anyagi részét
illető közlemények a szer-
kesztőséghez küldendők.

Bérmentetlen leveleket
csak ismert kezektől toga-
dunk el.

Kéziratokat nem küldünk
vissza.

A „Zalamegyei gazdasági egyesület“, a „Zala-egerszegi ügyvédi kamara“ és a „Kanizsai járási községi és körjegyzők egyletének“ hivatalos közlönye.

Megjelenik minden vasárnap.

A megyei tanítótestület jubiláris közgyűlése.

A zalavármegyei tanítótestületnek f. hó 23-án Csáktornyaán tartott évi rendes közgyűlése ritka ünnepségnek volt színhelye azon alkalomból, hogy a vármegye kiváló tevékenységű tanfelügyelőjének, dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsosnak, Zalavármegyében eltöltött tíz éves hivatalos működése megünneplésével egybekapcsolva tartatott meg.

Az ünnepség fényének emeléséhez hozzájárult Svastits Benó ömeltóságának, Zalavármegye közszerzetetben álló főispánjának, Skublies Jenő közigazgatási bizottsági tagnak, mint a közigazgatási bizottság kiküldöttjének, Balaton József apát-plebánosnak, Tislér József kerületi esperes-plebánosnak, Wrancsics Károly járási főszolgabírónak, valamint Csáktornya város előjáróságának, iskolaszékének és szép számú közönségnek megjelenése és szíves részvétele.

A város maga külsőleg is díszet öltött. Igen sok házon nemzeti lobogó lengett s magát az ünnepséget korán reggel megkezdett mozsárlövések jelezték.

A tanítótestület tagjai a vármegye különböző részéből eddig nem tapasztalt nagy számmal jelentek meg, hogy részt vegyenek az ünnepségen, amelyen a vármegyei tanítótestület a tisztelet és szeretet adóját róttá le a vármegyei népoktatásügyének élén álló, lángbuzgalmú férfiaknak.

A vármegyei tanfelügyelőjének mindenkor büszkeségét képezheti eme megtiszteltetés! S a gyűlés komoly és méltóságos lefolyása meggyőzhette a megjelenteket arról, hogy a vármegyei tanítótestület méltó a közönségnek támogatására és becsülésére!

Vajha ezen ünnepség, amely fényes jutalma volt a közpályán becsülettel eltöltött tíz éves törhetlen munkásságnak, a társadalmat jobban megnyerné a nemzet egyik legfontosabb ügyének: a népnevelésnek, amely társadalmi meleg érdeklődés és hathatós támogatás nélkülözhetlen

alapja és elengedhetlen feltétele a népoktatásügy felvirágoztatásának.

Magának a tanítótestületi ülésnek s a jubiláris ünnepségnek lefolyását a következőkben adjuk.

Reggel 8 órakor a plebánia templomban ünnepélyes isteni tisztelet volt, amelyen Svastits Benó főispán ömeltósága, dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő, Skublies Jenő közigazgatási bizottsági tag, Balaton József apát-plebános, Wrancsics Károly főszolgabíró, a megyei tanítótestület tagjai nagy számmal vettek részt és szép számú közönség. Mise alatt megható volt az iskolai növendékek magyar karéneke.

Mise után a tanítóképzőintézet tágas tornacsarnokában, mely ez alkalomra csinosan fel volt díszítve, gyűltek egybe, megjelent itt egyúttal Csáktornya város előjárósága, iskolaszéke, Tislér József kerületi esperes-plebános Szelenczéről. A tágas tornaterem telve volt vendégekkel s a tanítótestület tagjaival. Kilenc órakor Udvardy Ignác tanítótestületi elnök megnyitván a gyűlést, első sorban üdvözölte Svastits Benó főispán ömeltóságát, aki a tanítótestületi közgyűlésen való szíves megjelenésével mély hálaúra kötelezte le a vármegyei tanítótestületet.

Erre főispán ömeltósága a nála megszokott szószóki hév- és bensőséggel a következő szép beszédben volt szíves válaszolni:

Igen köszönöm a szíves üdvözlőt, s nem tartózkodom annak kijelentésétől, hogy kiváló örömmel szolgál meggyém általános tanító testületének jelen közgyűlésében részt vevőnek.

Kettős forrásból származik ennek indoka; egyik s mindenestre a főindok a buzgó, a benső érdeklődés népoktatásunk és a tanügy iránt, melynek magasztossága kell, hogy mindnyájunkat áthasson s ennek nyílván tanúsítását mindig tiszti kötelemem köé soroltam. — Ugyanebből folyik másik indoka is megjelenésemnek, mely közvetlen Önökhöz vezet Uraim, akik a tan- és népnevelés ügyének hivatott tiszti munkásai! Önökhöz azért: mert a nagy és feláldozó munka, melyet Önök a tanítói hivatás lelkiismeretével végznek, a haza erkölcsi és értelmi jövőjének van szentelve, s mert annak üdvös sikere nélkül nincs nemzeti emelkedés, nincs nemzeti felvirágulás. E meggyőződéstől áthatva, részemről is tanúsítani és kiszolgáltatni óhajtottam a tiszteletnek, a becsülésnek és elismerésnek azon erkölcsi jutalmát, mely Önöket méltán megilleti s a melyet megjelenésemben nem ugyan parányi egyéniségem, hanem megyekormányzói tisztem képvisel.

Örömmel teljesítendőnek véltem azt ez alkalommal annyival inkább: mert a jelen tanítói közgyűlés ünnepet is ül, az érdem ünnepét azon férfiaknak, akik, mint meggyém királyi tanfelügyelője, tíz év óta áll élén közoktatásunk ügyének: tíz év óta vezére az Önök hazafias munkásságának: tíz év óta élesztő buzgó szellemének, nemes szívének

és lankadást nem ismerő odaadásának lángjával a hazafiai lelkesedés tüzeit a nagy nemzeti oltáron, melyet a népnevelés és közoktatás ügye képez.

Szent oltár ez Uraim! Övezzé azt körül mindenkor hazafiai lelkesedésünknek nem szűnő érzete! Aldozzuk arra követtel nélkül mindnyájan egységes áhitattal imádott hazánkban azt, amivel nekí tartozunk, amint tette azt a ma oly méltán megtisztelt tanfelügyelőnk tíz éven át és amint Önök tanítói hősiesség munkásságukkal folyton cselekszik. Legyen Ö vele, legyen Önökkel, s legyen közös szent célú munkásságunknak üdvös sikerével a jó Istennek boldogító áldása!

A közgyűlés főispán ömeltóságának eme beszédét lelkesedéssel és zajos éljenzéssel fogadta.

Az éljenzés lecsillapultával Udvardy Ignác tanítótestületi elnök a következő beszéddel nyitotta meg:

Mélyen tisztelt közgyűlés! Kelves Pályatársak. Üdvözlöm Önöket tanítótestületünk mai közgyűlésén! Üdvözlöm Önöket Zalavármegye feltett kincsének, Muralaköznek, eme történelmi nevezettségű gőcpontjában! Üdvözlöm főképp azon nagybecsült kartársaimat, akik e vidéken az apostolok magasztos munkáját lankadást nem ismerő buzgósággal és a tanügyi felsőbb hatóságok részéről is elismeréssel kísért kitartással teljesítik.

Magá a hely és a közvetlen környezet önkénytelenül is arra késztetnek, hogy elnöki megnyitó beszédem keretében — a rendelkezésre álló idő rövidségéhez képest — hazai nyelvünk művelésének fontosságát fejtegyem.

A nyelv képezi egy nemzet legfőbb kincsét! Haza, nemzet és nyelv, három, egymástól elválaszthatatlan dolog s aki az utolsót nem buzog, a két elsőért áldozatokra kész lenni nehezen fog. A nyelv fontosságát legjobban feltűnteti egyik publicistánk e szavaival: „Valamely nemzet elvesztheti alkotmányát, el szabadságát, csak nyelvét nem: mert az elvesztett alkotmány helyébe újat, jobbat teremthet; szabadságát visszaküzdheti; de ha nyelvét elveszté, úgy elvesztett a nemzet is örökre!“

A történelem lapjai tanuskodnak ez állítás mellett. Hol van ugyanis Egyiptom szarnok királyával s őket istenítő szolgálja népével? Nagy kőhalmazaik még állnak, tanuskodva a letűnt virágzás- és hatalomról, de népet, mely saját anyanyelvét elfeledte, hasztalan keressük: helyette nomád arab legelteti nyáját. — Hol van a világot hódító büszke Róma? Elfelelté nyelvét, letűnt futó csillagként. Nincs már anya, aki Latrum zengzetes nyelvén szólna először szíve kedves gyermekéhez. — A keleti birodalmat megrázkódtató góthok és a büszke Rómát porig alázó vandálok vad árjai hol vannak? Elfelelték nyelvüket, nincsenek.

A nyelv fontossága végig húzódik nemzetünk ezred éves történetén.

Oseink nomád nép voltak, de volt közös nyelvük. Elvesztették a Don melléki hont, el Etelkőzt. Anyai külön

A „Zalamegye“ tárcája.

Üdvözlöt.

Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, Zalavármegyei tanfelügyelője tíz éves működésének jubileumára írta Körmeny Pál.*

*Szent hazánkat már e hosszú ezred alatt
Sebezte az ellen és tépte önjá.
Derűre boru vált. Az elárvult nemzet
Számára hányszor készült súlyos rabiga?
Rémes jajszó hangja verte fel a csendet:
A haza betegén gyögygért esengett!*

*Szenvedett: de végre megszánta az ég is,
Sötétlő homályból bontakozott fényjel
Egy ragyogó csillag, neve: népnevelés!
Elszórta sugarát melegét szerze-széljel
Szárítá a könyvet. És a reményágon
Virág pihentette fejét a virágon.*

*Csak szalma gunyhócska látta a Megváltót;
Népoktatásnak is az volt szülőhelye.
Század mult el és most a népnevelésnek
Tisztes falak között lobog szívéneke,
Mely csodás lángjával annyi ezer lelket:
Nemessé, magyarrá, honfiát teremtett!*

*Elmulandó minden, örök csak az eszme,
Ez szívet, lelket nemes tette hevít:
Népet küzdőnek: — hála legszebb díja,
Sírzártával ő nevet és hirt nem veszít.*

* A zalamegyei általános tanítói testületnek 1891. évi augusztus hó 23-án Csáktornyaán tartott közgyűlésén szaválta Hoffmann Lőrinc rácz-kanizsai áll. elemi isk. tanító.

*Neked is volt eszméd, s vitted diadalra,
Ugy a mint a nemzet szelleme akarta!*

*Megtetted azt, amit emberi erő bír:
Szavadra épült fel a szellem otthona,
És hol a magyar szó csak elvélve hangzott:
Most ott a hon nyelvének szentelt temploma:
Magasztos volt munkád, a szívünk is azért
Szeretettel nyújtja ma feléd a babért.*

*Egy-egy évtized az idők tengerében
Kicsi buborékként oly gyorsan semmisül:
Évet, évekre halmoz az örök mult és
Század nyomon század a sötét sirba dül.
Nem a Te tizeded, hiszen minden percre
Munkád az öröklet lelkét rálehelte!*

*Szeretet vezérelt bennünket e helyre
És ünnepelj velünk te is, szép Muralaköz...
Szeretettel hoztuk ajándékkul Neked,
A mely minket örökre Tehozzád kötöz!
Álljon is az oltár, szeretet tüzével,
Azé szentelt lángja, ki minket vezérel.*

*Lobogtasd zászlónkat tizedek során át,
Lejünk buzgalmával, Vezér követünk!
Hódítani szívet a magyar hazának,
A szent küzdelemben az Isten is velünk!
— S a Te kezdet munkád diadalra vezet:
Horvát a magyarra nyújt majd teséérkezt...*

*Muralaközi térek suttogó szellője,
A magyar ima hangja üli szárnyaid;
Muralaköz gyermeke édes hön nyelvén
Dalolja jó szívének nemes vágyait...
S hő fohász rezdül át a dalon, imákon:
Hogy Téged, ünnepeit, az Isten megáldjon!*

Dr. Ruzsicska Kálmán. *)

Dr. Ruzsicska Kálmán 1849. okt. 22-én Sátoralja Újhelyen (Zemplén m.) született. Főgymnasiunai tanulmányait Budapesten s Kassán végezte; szelid s vallásos anyja hatása alatt a hatodik osztály befejeztével a kassai papnöveldébe lépett be. Innen püspöke által a budapesti központi semináriumba küldetett s az egyetemen elvégezte theologiai tanulmányait. Már itt a magyar egyházirodalmi iskola jegyzője, az énekkar vezetője, a növeldében több ünnepély szónoke volt. Hangversenyein előadókép vett részt szép zongorajátékával.

Alig husz éves lévén, a theologiai évtolyamok elvégztével, püspöke óhaja szerint az aulában nyert volna alkalmazást; mindazonáltal korán elvégzett tanulmányai által megszerzett idegzetével nem találván előnyösnek magára nézve az irodai munkával kapcsolatos udvari életet, itt helyét el sem foglalva, főpásztorra bejegyzésével harmadfél évet gróf Széchenyi Pál házában töltött, mint fiainak nevelője. Ezután pedig kilenc éven át báró Sennyey Pál volt országbíró fiát nevelte.

Még mint nevelő nyerte el a budapesti tudományegyetemen a bölcsészet tudorságot, a bölcsészet nevelésán és széptudományok csoportjából. A sajtó által elismeréssel fogadott „A XIX. századbeli francia spiritualismus aesthetikai munkássága“ című érdekes tudori értekezését akadémiai felolvasás követte Schopenhauer Aesthetikájáról. Meg is jelent az akadémia kiadásában. A Kistaludytársaság egyik évkönyvében pedig a „Hartmann és Shakespeare Juliája“ című tanulmánya jelent meg,

*) „Muralaköz“ lejtársunk folyó hó 19-én megjelent 33 ik számából vesszük át Zalavármegye közszerzetében álló kir. tanfelügyelőjének életrajzát azon alkalomból, hogy tíz éve áll Zalavármegyei népoktatásügyének élén, aminek emléket a vármegyei tanítótestület f. hó 23-án Csáktornyaán tartott ülésén oly megható ünnepséggel ülte meg.

féle nép lakta mai hazánkat elfoglalván, örökös harcban éltek a küllenséggel. De nem vesztett el, mert volt közös nyelve! Eljött a mongol áradat. Úgy látszott, hogy Sajó túl bevégyezte a nemzet életét, midőn az utakat fölverte a fű és virágzó városok helyén leégett romokat láthata csak a szem. De a barlangjaiból előjött nép ajakán az édes honi nyelv zendült meg s a hon újra felvirult!

Vérbűntük van nemzeti történelmünk lapjaira feljegyezve Mohács s az utána következő másfél század, mikor hazánk a törökjárom alatt nyögött s csaknem mindent elvesztettünk, amiben a honfi büszkeségét keresheti, vagy ami egy szebb jövőre kilátást nyújt! De a nemzet nem esett kétségbe jövője felett. Emelt fővel viselte szenvedését, láncait. Még szentebb érzelmmel fogta körül hazáját, mióta az oltárrá vált, amelyen csak áldozott: törhetlen hősséggel ragaszkodott egyetlen kincséhez: nyelvéhez. S a Gondviselés megáldá férfias törekvéseit.

Legszívesebben volt reánk ama meghiusult kísérlet, mely legdrágább kincsünköt, nyelvünket akart megfosztani. A nemzet felriadt halálos álmából. Látta a mély örvényt, amelynek már szélén állott és mulasztását kétszeres buzgósággal igyekezett helyrehozni. S kétségtelen, hogy a világtörténelemben páratlanul álló haladást tett nemzetünk ama pár évtized alatt.

Nemzetiségünk emelésére irányult eme rohamos haladásunk azonban nagy gátat talált és örvényben végződött. Eljött az idő, midőn Kárpátoktól le az Aldunáig egy bőséges üvöltés, egy vad zivatar borult reánk; midőn a viharban egyedül állt a magyar. Átkos kezek felzúgatták a testvérnépeket, hogy kik köztünk és velünk éltek egy ezredévig, megosztva bűt, örömet, most fegyvereiket magyar vérbe fűrészték! De még ez sem volt elég. Benn polgárháború, kívül pedig Európa két legnagyobb hatalmassága állt velünk szemközt roppant hadaival. A maroknyi magyarság mit tehetett? Küzdött oroszláncok, de végre elbukott.

Egy diadalzaj... egy vad átok,
Áztán csendesség, mély, örök...
Ti szólnátok, ha szólhatnátok
Csontjainkon porló rögök!

Csönd lett, minő a sírok közt honol. Csönd, mint a tenger színe felett van vihar után, bár méhében holtakat és romokat rejt. Nemzetünk mindent elvesztett. Még utolsó kincsétől: nyelvétől is meg akarták fosztani. Idegen nyelvet kellett használni: a haza ifjusága idegen nyelvre szorított. A nemes rabbilincsbe verve is nemes. A magyar halgatott és tett. Mint a mindenéből kifosztott anya, szívére szorítá egyetlen gyermekét, legfellebbebb kincsét: nyelvét és megmenekült.

Az elnyomatás sötét korszakában ragaszkodott legjobban a magyar nyelvhez. Ekkor tartattak szerte a hazában nyelvünk nagy reformatorának, Kazinczynak, százados ünnepeit. Ekkor emelt nyelvünk a nemzet oly emléket, mely századokon át hirdeti a magyar név dicsőségét. Ha a Duna partján megállunk, a legszebb palota, a magyar akadémia előtt, gondoljuk meg, hogy ezt egy eltiport, kifosztott nemzet összetett filléréiből emelte nyelvünk a legdicsőségesebb időkben.

Órási a haladás, amő az utolsó negyedszázad alatt tettünk. Nyugodtak lehetünk. Nyelvünknek, mely annyi megpróbáltatásokon ment keresztül ezredéves multunk alatt, magas oltárt emeltünk, hogy elleneink többé le nem rothajjék.

De elbizakodnunk sem szabad! Igyekeznünk kell ez oltárra újabb áldozatot hozni. Nekünk, tanítóknak, nyílik erre legszebb alkalom. A napirenden levő nemzetiségi velleitások középett az apostoli buzgólkodás mellett finom érzékkel kell meggyermünk igen ajkú honfitársainkat hazai nyelvünknek. S midőn nyelvünknek megnyertük őket, a mely hazafias érzést is csopogtassuk szívükbe! Egy nemzet hálaája kíséri ez apostolkodás dicső munkáját.

Szeressük, műveljük hát nyelvünket; mert hol nincs nyelv, nincs nemzet, hol nincs nemzet, nincs haza. Már pedig

Teremt-e Isten több magyart,
Míg a világ, míg napja tart,
Ha mink is elfogyánk!

melyben nagy kézséggel védelmezi Shakespeara szóban forgó dramájának műbucst s hőseinek idealizmusát Hartmann támadásával szemben. A „Budapesti Szemle“ a francia bölcsészeti köréből hozott tőle tanulmányt. Irt még egyes közlönyökben számos társadalmi s irány-cikket, tárcát.

Főuri körökben volt hosszas tartózkodása rendkívüli hatással volt tudományos s társadalmi képzettségének fejlesztésére. Boldogult Sennyey Pál báró és családjaival, ép úgy Széchenyiekkel tett gyakori és hosszas külföldi utazásokat. Ezen utazásai alkalmával alkalmat volt idegen országok nevelésügyét megfigyelnie, mely megfigyeléseket és bő tapasztalatokat tanfelügyelői pályáján érvényre is emeli.

Még mint Sennyey Pál báró nevelője, vált meg a lelki béke nemes idealizmusából a papnövevényesség jelvényeitől azok husz évi viselése után. Növendéke érettségi vizsgája befejeztével pedig alig egy évig Zemlénvármegye kir. segédtanfelügyelője volt, míg nem 1884. évi július hó 7-én Zalavármegye tanfelügyelőjévé nevezetett ki. Ide tapadt életével, hatásával, egész egyéniségével. Itt alapított boldog családot is, elvevén feleségül 1887. évben Mihálovits Margitot, ki őt kedves fiúval ajándékozta meg.

Működését szeretet és tapintat jellemzi; a tanítók törvényes érdekei nála mindig védelemre találtak. Közveket az oktatásügy iránt melegen és visszaautasíthatlan érvekkel édesgette, azok figyelmét ébren tartotta, példára buzdította.

Egyike volt azon szerencséseknek, a kiknek fáradásait a legnagyobb siker koronázta. Ugyanis tíz éves tanfelügyelői működése alatt félmillió forintot meghaladó összeget áldoztak az iskola tartatásának tanügyi építkezésekre. Majdnem másfél száz esetben történt teljes, vagy részleges iskolaépítkezés. Számos népiskolán kívül ezen időszakban csupán a magasabb jellegű népoktatási tanintézetek közül két középkereskedelmi iskola, egy polgári fiúiskola, két polgári leányiskola és egy felső leányiskola

Ezzel van szerencsém mai napra egybehívott tantesületi közgyűléseket megnyitottak nyílvánítani.

Majd üdvözölte az elnök Skublics Jenő közigazgatási bizottsági tagot, mint a közigazgatási bizottság kiküldöttét, Csáktornya városból, egy a vármegyéből a közgyűlésre szép számmal megjelent vendégeket.

A napirend előtt felszólalt Bíró József keszthelyi polgári iskolai igazgató s az előérkezet megbízásából szépen átgondolt s közhelyesléssel találkozott beszéd kíséretében Margitai József csáktornyai tanítóképző intézeti igazgató által az előérkezetlen tett s ott nagy lelkesedéssel fogadott eme határozati javaslatot terjesztette elő:

„Zalavármegye tanítótestülete áthalva azon párját rökítő meleg érdeklődéstől, amelylyel Svasztás Benő főispán ömeltósága a tanügyi iránt viselték és áthalva azon, soha el nem érülő érdemeitől, melyeket ömeltósága a vármegye oktatásügyének felvirágoztatása és a néptanítói állás tekintélyének emelése körül szerzett: törhetlen ragaszkodásának, igaz tiszteletének és szeretetének őszinte hálaival óhajjt kifejezést adni azáltal, hogy vármegyének büszkeségét, nemes lelkű főispánját, minden hazafias törekvés buzgó támogatóját, a felvirágoztatás és előre haladás lelkes vezérét a mai közgyűlésen tiszteletbeli tagjává egyhangú lelkesedéssel megválasztja.“

A szünni nem akaró éljenzéssel fogadott határozati javaslatot tantesületi elnök közgyűlési határozatként kimondván, üdvözölte főispán ömeltóságát, mint a vármegye tanítótestületének megválasztott tiszteletbeli tagját, mire főispán ömeltósága meghatva mondott köszönetet a vármegye tanítótestületének a kitüntetésért.

Ezután Udvardy Ignác tantesületi elnök dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsost és vármegyei tanfelügyelőt tíz éves jubileuma alkalmából a vármegye tantesülete nevében a következő beszéddel üdvözölte:

Nagyságos kir. Tanácsos Ur,
Szeretett Tanfelügyelőnk!

A Zalamegyei általános tanítói testület örömmel ragadja meg mai tantesületi közgyűlésén a kedvező alkalomot, hogy Nagyságodat, mint aki tíz éve áll Zalavármegye népoktatásügyének élén s aki e valóban dicsőséges, bár terhes állást kiváló szakértelemmel, odaadó buzgósággal és oly fényes eredménynyel tölti be, szíve mélyből üdvözölje.

Ezt a helyet és ezt az alkalmat választottuk szívünk őszinte érzelmeinek tolmácsolására.

Ezt a helyet választottuk, mert Muraköz népoktatásügye Nagyságod bölcs vezetése mellett e decennium alatt órási mértékben haladt.

De nemcsak a népoktatás emelkedett itt Nagyságodnak lankadást nem ismerő buzgósága mellett részint új iskolák felállítása, részint a már meg voltak fokozatos fejlesztése folytán, hanem kiváló tért hódított itt egyuttal a magyarság ügye is.

Ezt az alkalmat választottuk érzelmeink tolmácsolására: mert mi Nagyságodat úgy tekintjük, mint e nagy vármegye tanítóinak közös atyját, lelkes vezérét és bölcs útmutatóját s így ünnepeje a megye tanítóinak csakis a vármegye tanítótestületének közgyűlésén lehetett, hova az apostolkodás nemes munkájában közösen osztó tagjai e nagy eszakiának legkönyebben és legkézségesebben egybegyűlhetnek.

De más részt tantesületünk nagy gyűlést azért is választottuk érzelmeink tolmácsolására: mert mi Nagyságodban nemcsak vármegyének népoktatásügyének leghevesebb képviselőjét üdvözöljük, hanem egyuttal egyesületi ügyünknek is buzgó támogatóját, lelkes harcosát tiszteljük és beszéljük, aki áthalva azon régi elnök fontosságától, hogy egyesülésben rejlik az erő: egyesületi közgyűléseinket mindenkor szíves megjelenésével megtisztelt, annak fényét tevékeny közreműködésével emeli és bennünk, tanítóknak az összetartozás magasztos érzését növeli.

Legyen Nagyságod meggyőződve, hogy amint a múltban tettük, úgy a jövőben is szíves kézséggel sorakozunk a kezében tartott zászló alá, amelyen fénylő betűkkel ragyog vármegyének népoktatásügyének emelése és felvirágoztatása.

Szervezetetett A szakiskolák közül hat iparostanonciskola, három kereskedelmi alsófokú iskola állítattat. Ma kerületben a népoktatási tanintézetek száma 423. A kisdévedelem az egész vármegyében lendületnek indult. Tíz év alatt kilenc új kisdévodva nyitattott meg, az utolsó nyárban pedig két állandó és harminc nyári gyermekmenedékház állítattott; már négy helyen menedékház vezetésre képesítő tanfolyamok is tartattak.

A tanítók száma a hetdfél százat meghaladja. Az iskolák háztartása majdnem ötödfél száz ezer forintig emelkedett, melyből a rendes és segédtanítók fizetése, az előtínik fekvő utolsó kimutatás szerint 286,548 forintot tesz ki. Az állam 98 ezer, községek 96 ezer, a felekezetek 87 ezer forinttal járulnak már évenként az iskolák fenntartásához.

A zalavármegyei nemzetiségi vidékeken közel 50 tanítói állás szervezetetett 10 év alatt. Ezen időszakban készült el a határszéli helyzeténél fogva nagy fontosságú csáktornyai állami tanítóképződe új épülete, Csáktornya, Perlak, Stridó mindinkább érdekes gócpontjaivá válnak a muraközi oktatásügynek. Hogy mit lehet csendes, zajtalan munkával elérni, csupán a muraközi hegyvidék áll. iskoláinak legkönyebb megtartott évszázó vizsgáira utalunk.

Mindenkor sok erkölcsi jutalmat talált a tanítók ragaszkodásában és sok örömet azok szorgalmában s példás magaviseletében, nem is csuda, ha a megye tanítóság minden bajában vagy szenvedésében őszinte bizalommal fordul jó szívéhez. Nyíltan rámutat mindenkor a még sok alkotni valóra s a tanítógyűlések alkalmából egy iskolai, valamint társadalmi téren jól ismert szónoki erejével igazi lelkesedésre gyulasztja őket.

Végül hiányoznék egy szép vonás a képből, ha nem emlékeznénk meg gyöngéd családi életéről, nemkülönben még életben levő édes anyja iránti legbensőbb ragaszkodásáról.

A mult fényes eredményéért fonjuk Nagyságodnak a megemlékezés e szerény koszoruját, a jövő küzdelmeihez pedig azt kívánjuk, hogy szívében az ideális lelkesedés rúze mindig magasan lobogjon, az energia eszméinek megvalósításában soha ne csökkenjen, hogy azon kiváló érdemeket, amelyeket eddig is vármegyének népoktatásügyének fejlesztése és emelése körül szerzett, a jövőben még sokáig gyarapíthassa.

Eljen Zalavármegye szeretett tanfelügyelője, éljen e vármegye tanítóinak vezére és büszkesége!

Az éljenzés lecsillapultával következett az ünnepszeg egyik legszebb része, amiddő Margitai József képezde igazgató a képezde tanári testületének nevében a kir. tanfelügyelőt meleg hangon üdvözölve, a jubilánsnak a tanári testület által Gaál Imre intézeti rajztanárral lefeszített s az elnöki emelvény megett a tornaszerek számára szolgáló helyen elhelyezett, igen sikerült és szépen feldíszített olajfestésű arcképével lepte meg az ünnepeket.

Majd dr. Krasovecz Ignác csáktornyai iskolaszéki elnök az iskolaszék nevében, Skublics Jenő közigazgatási bizottsági tag a vármegye közigazgatási bizottságának nevében, Balaton József apát-plebános a vármegyei papság nevében üdvözölték lelkes beszédekben a közgyűlés zajos éljenzése között a jubiláló tanfelügyelőt.

Ezután dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő az ily sok oldalról feléje irányult őszinte tisztelet és osztatlan szeretetnek megnyilatkozásától mélyen áthatva, a jelenvoltakat teljesen lebilincselő, a nagy élér zékenyülettől nem egyszer megszakított eme beszédben köszönte meg a szíves megemlékezést:

Igen tisztelt Közgyűlés!

Nagy csorbát ejtenék a reám néve oly magasztos ünnep összhangján, ha megindultságommal próbálkozva hasztalan igyekeznék méltó kifejezést adni annak, a mit szívem e perczben érez.

Oh igen tisztelt közgyűlés! A mit Önök nekem a kartársak elismerésében és a pályatársak ragaszkodásában e napon nyújtanak, azt nem lehet megköszönni; azt csak leszolgálni lehet, annyi hűséggel, a szeretet annyi fellángolásával, a testi és lelki képességek annyi erejével a uennyt az erkölcsi világtrend méltán követel viszonzásul attól, a kinek több nyújtott, mint a mennyinek elviselésére képes.

Legyenek is meggyőződve igen tisztelt hölgyeim és uraim, hogy a mai napon irántam érdemem felül megnyilatkozott gyöngédességük által reám rótt nagy erkölcsi kötelességgel élttem minden napján lelkiismeretesen fogok leszámolni.

És ha talán egyéniségem és hatásom nem is fog magasabbra nőni az Önök szemében, Isten segítségével bátran ígérhetem, hogy azon magasságból, a melyre az Önök szeretete állított engemet, porba hullani soha nem fogok, mint a hogy mély hálaival ígérhetem azt is, hogy Zalavármegye hatóságainak, közönségének s tanítótestületének becsülése, bizalma és ragaszkodása utolsó lehetetlen drága kincse lesz életemnek.

Ez a kép pedig, melylyel a csáktornyai állami tanítóképezde érdemes tanári kara meglepett, drága öröksége marud fiamnak apja emlékére, nekem pedig egy örökre kedves emlékeztető azon nagy és nemes hivatásra, melyet a csáktornyai állami tanítóképezde derék igazgatója és tanári kara itt a haza határán Muraköz tanítóinak hazafias nevelésében a hatóságok és a társadalom közmegelegelésére betöltöttek.

Most pedig forduljunk igen tisztelt közgyűlés azon férfiu felé, ki a megyei kormányzat ezer gondjai között is alig két hónap alatt másodsor jelenik meg Zalavármegye tanítóinak között, hogy lássa szellemi törekvésüket, nemes irányukat.

Az Ő jelenléte ünnepe a mai ünnepnek s nagy megtiszteltetés Zalavármegye tanítótestületének. A miért midőn mint Zalavármegye első tanítója, forró köszönetet mondok Méltóságodnak, legyen kérem meggyőződve arról, hogy nemes érdeklődésének erkölcsi haszna túl fog áradni a nemzedéken, mint a hogy szép emléke be fogja sugározni Zalavármegye tanító késő unokáinak szívét is.

Forró köszönetet mondok a közigazgatási bizottság mélyen tisztelt kiküldöttjének, nagyságos Skublics Jenő urnak s a paptársai üdvözlőlevelét tolmácsoló nagyságos Balaton József apát-plebános urnak.

Tartozom a történeti igazságnak annak kijelentésével, hogy tanügyi téren annyi sikert nem érhetünk volna el azon odaadó támogatás nélkül, melyet hogy Zalavármegye közigazgatási bizottságától pályám első percétől élvezhettem, mindenkor büszkeséggel marud életemnek. Valamint igaz örömmel tölti el szívemet azon tudat, hogy ezen tíz év alatt a tankerület egyházi főhatóságával s lelkesével, akkép működtem egyutt a magyar kultúra terjesztésén, hogy áldásos munkánkat sem keserűség, sem félreértés nem zavarta meg.

Köszönet a messze földről idefáradt kedves vendégeknek, kik szíves megjelenésükkel nemcsak a hivatalnoknak, de a jó barátoknak is feledhetetlenné kívánták tenni a mai napot.

Végül őszinte köszönetet mondok Csáktornya város községi iskolaszékének és igen tisztelt közönségének. Kívánom szívem mélyéből, hogy a magyar művelődésnek és érzésnek általuk itt a határon kigyulasztott őrtüze lobogjon mindig büszkén és szabadon a magyarok Istenének ege felé!

A lelkes ovatio lecsillapultával Hoffmann Lőrinc rácz-kanizsai áll. elemi iskolai tanító szavalta el érzéssel Körmeny Pál langvizi tanító lapunk mai tárcájában levő, tetszéssel fogadott alkalmi üdvözlő költeményét.

Majd dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő ült a felolvasó asztalhoz és „Viszamemlékezések és irányelvek“ címmel tartott igen tanulságos felolvasást, amelyben a vármegye népoktatásügyének tíz éves haladását tüntette fel megkapó vonásokban s egyuttal kijelente azon irány elveket, amelyeket az egyes népoktatási intézeteknek — a kisdévodától kezdve a tanítóképző intézetig — követniük kell a sikeres oktatás biztosításá-

nak szempontjából. A közgyűlés jegyzőkönyvileg fejezte ki érte hálás köszönetét.

Ezután Hoffmann Mór nagykanizsai polgári iskolai tanár, aki a tantestületi közgyűléseknek egyik állandó felolvasója s aki nem egy korszerű vagy napi rendben levő pedagógiai kérdést fejtegetett már nagy alaposággal a tantestületi közgyűléseken, ez alkalommal „A pedagógia a társadalom tükrében“ című, eszmékben gazdag értekezését olvasta fel, amelyért a közgyűlés jegyzőkönyvileg fejezte ki elismerését.

Tekintettel az idő előrehaladottságára, a közgyűlés az elnök indítványára a tárgysorozatba még felvett két értekezést a napirendről levette annak kijelentésével, hogy a jövő évi nagygyűlés tárgysorozatába felvételére, melyeket az előző napon tartott előértekezlet tüzetesen megvitattott és elfogadás végett a közgyűlés elé terjesztett.

A közgyűlés részéről egyhangúlag, minden vita nélkül elfogadott indítványok, amelyek elnöki közgyűlési határozatokká emeltettek: a) a járásköri közgyűlések jövőben mindenkor gyakorlati tanítással kezdődjenek; b) a központi választmány által az országos tanítói árvaház javára kezelt gyűjtés eredménye kamatjaival ha 1.800 fortra növekedett, úgy az a zalamegyei tanítók szobájára alapítványképp letétetik a tanítók házára; c) a törvényhozáshoz kérvény intéztetik, hogy az 1875. évi 32. t.c. értelmében a nyugdíj keretében fel nem tanított nyugdíjazásáról — ha a ratio educationis szerint az illető felekezettől nyugdíjban nem részesülhetnek — az országos tanítói nyugdíjalap terhére az állam gondoskodik; d) a vallás- és közoktatásügyi miniszter kérvényileg megkeresetik, hogy a nótanítóképeztékbe a megfelelő elméleti qualificationnal bíró jelentkező növendék ne vessék alá felvételi vizsgálatnak, hanem ugyanazon módokat mellett történjen a felvétel, mint a tanítóképző intézeteknél; e) a phylloxera ellen való védekezés ügyében kimondatott, hogy minden, szőlőhegygyel bíró község köteleztessék egy két hold földet amerikai telepek kijelölésére, azt bekeríteni, felfogtatni, a beültetéshez szükséges amerikai alanyok a földmivélsügyi miniszteriumnál eszközöndők ki, a tanító vezetése mellett — nem külöbség nélkül — a falu népe begyakorolhatja az ojtási módokat, bele- vonva ebbe az iskolás gyermekeket is, a tanítók számára államköltségen ojtási tanfolyamok rendezendők, ahol egyúttal a telepek rendezéséhez szükséges elméleti és gyakorlati ismeretekben is nyernének kellő oktatást, az ily tanfolyamokban résztvevő tanítók az állampénztárból napidíjat kapjanak.

Az indítványok letárgyalása után a jövő évi közgyűlés helyéül Zala-Egerszeg jelettetett ki.

Végül az előértekezlet részéről a pénztár megvizsgálására kiküldött háromtagú bizottság nevében Bánfi Alajos elnök jelentette, hogy az országos tanító árvaházra eszközölt gyűjtés eredménye 1665 frt 81 kr., a központi pénztárban van 279 frt 05 kr. s így a központi választmány kezelése alatt 1.944 frt 86 kr. áll, mely egész összeg takarékpénztári könyvekben van elhelyezve. A számvizsgáló bizottság jelentése tudomásul vétetett s a bizottság javaslatára Faller József tantestületi pénztárnoknak a számadások mintaszertű vezetéséért jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatott, az egyes járáskörök pedig a tagsági díjak egy harmadának a központi pénztárba való pontos beszolgáltatására felhívatnak.

Ezek után a tantestület elnöke az egyesület nevében köszönetét fejezte ki úgy a főispán ömeltóságának, mint a közgyűlés többi vendégének a szives türelmét, Csáktornya város közönségének a megyebeli tanítók irányában tanúsított vendégszeretetért, a csáktornyai tanítótestületeknek a közgyűlés rendezése és a tanítók elszállásolása körül kifejtett tevékenységükért s a megyei tantestületre az ég áldását kívánva, a közgyűlést bezárta.

Megyei utépítést.

Lapunk mult számában tett ígretünkhez képest közöljük az alispáni hivatalnak azon indokolását, amelylyel a vármegye törvényhatósági közutainak építési, kezelési és fenntartási kiadásairól, más részt ezen kiadások fedezésére szükséges bevételekről, az 1895. és 1896. évi évről szóló költségelirányzatot a közigazgatási bizottság augusztus havi ülésére beterjesztette.

„Mindenekelőtt van szerencsém jelezni, hogy az utjabban ilyenek felvett Stridó—Polsztraui és Nova—csömödéri utvonalakkal együtt a folyó évben eszközölt pontos felmérés szerint törvényhatósági uthalózatunk a 2. pont alatt esatolt kimutatás szerint 1189-483 km-re rüg, melyből 1094-145 km. kiépített, 95-483 km. pedig kiépítetlen állapotban van. Ezen nagy terjedelmű törvényhatósági közuthalózatunk építési, kezelési és fenntartási költségeinek fedezésére vármegyénknek semminemű alapjai nincsenek, és azokat csak az 1890. évi I. t. c. 23. §-a értelmében kivethető törvényhatósági utadóból várható bevételek vannak hivatva fedezni.

Ily körülmények közt és tekintettel arra, hogy az utadókat az eddigi maximális tételeken túlelni nem lehetséges, de vármegyénk közgazdasági helyzetét tekintve nem is tanácsos, a költségelirányzat összeállításánál az e cimen az előbbi — nevezetesen 1893. évben kivetelt utadóalappal összege vétetett alapul s a költségelirányzat szükségleti (kiadásos) része ennek megfelelőleg, a megengedhető legnagyobb takarékoság szem előtt tartása mellett, a rendelkezésre álló fedezethez mérten lett megállapítva.

Hogy ezen alapelv szem előtt tartása dacára sem lehetett az 1895. évi elirányzatnál a hiányt, mely 3.824 frt 56 kr-ra rüg — elkerülni, annak oka azon körülményben rejlik, hogy az 1890. évi I. t. c. 67. §-s szerint végrehajtandó és az illetékes kereskedelemügyi miniszter ur által már elrendelt törzskönyvezési munkákra évenként 7.200 frt, a Nova—csömödéri törvényhatósági közut megnyitásával járó költségekre 1895. évre 4.000 forint lett elirányozva. — Ezen hiány azonban elenyészethető lenne az által, ha a törzskönyvezési munkák foganatosítása ezen elirányzati két évben még elmaradna és az

e cimen előirányzott 7.200 frt s ennek a VIII. rovatra kiható 3%-ka az előirányzat kiadási részéből kiesnék. Tisztelettel kérem ennélfogva a tekintetes közigazgatási bizottságot, miszerint a törvényhatósági közutak törzskönyvezésének elodázása iránt a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urhoz felirni sziveskedjék, mely kérelem bizonyára teljesítésre fog találni már azon okból is, mivel alkalmas műszaki vállalkozók hiányában úgy az állam, mint számos törvényhatóság részéről kiirt pályázatok eredménytelenek maradtak és a törzskönyvezést még oly törvényhatóságoknak is el kellett halasztani, melyek egyébként az ezzel járó pénzösszeg telett rendelkeznek.

Atérve a főbb tételek részletes indokolására, van szerencsém a következőket előadni:

a) **Bevételek illetőleg** a IV. rovat alatt felvett 8.000 frtnyi bevétel azon természetbeni munka szolgáltatmány egyenértékét képezi, melylyel az egyes községek a törvényhatósági közutak átkelési szakaszainak fenntartásához hozzájárulnak. Ezen összeg nagysága az állam-építészeti hivatal által 1893. ik év végén összeállított tényleges munkakimutatások alapján állapított meg.

Az V. rovat alatt felvett 2.500 frt az utadó fizetők késedelmi kamatfizetéseit képezi és az 1893. év végén tapasztalt eredmény alapján lett megállapítva.

A VI. rovat alatt felvett 400 frt az utsemélyeztetre kivetett rendbirságokból és az utrendőri kihágások elkövetői által fizetendő büntetés pénzekből várható és szinten az 1893. évi eredmény alapján lett megállapítva.

A VII. rovat alatt felvett 1.400 frt az utárkokban termelt fű, valamint a műtárgyak építésénél visszanyert és többé utépítési és fenntartási célokra nem használható ócska anyagok eladásából várható bevételt képezi és az 1893. évi eredmény alapján lett megállapítva.

A VIII. rovat alatt felvett 4.210 frt az egyenes államadót nem fizetők, de természetbeni szolgáltatmányra kötelezettek által leszolgáltatandó 8.420 kézi napszám 50 krral számított egyenértéke.

A IX. a, b, c, rovatokban összesen 222.802 frt 72 kr. van előirányozva, mely az egyenes államadó után kivetett utadóból várható bevételt képezi. Ezen összeg megállapításánál szintén az 1893. évi végeredmény vétetett alapul, hol kézi minimum gyanánt 1 frt 50 kr., igás minimum gyanánt 3 frt — százalék gyanánt pedig 10% vétetett számításba.

A X. rovat alatt azon okból nem vétetett fel semmi, mivel az eddigi tapasztalatok azon sajnos meggyőződésre vezettek, hogy a magas miniszteriumhoz — dacára igen nagy méltánylatot érdemlő indokolásoknak, dacára annak, hogy feliratainkban részletesen kitéjtük a vármegye sajátos utgyi viszonyait s azon körülményt, hogy a mult évben végbement és megyénk területére is kiterjedő hadgyakorlatok miatt oly hidépítések kellett foganatosítaniuk, melyek a mindennapi fogalmi igények szempontjából még elodázhatók lettek volna — az államsegélyért hiába folyamodunk s a jóindulatú biztatáson kívül mit sem nyernénk; tekintettel arra, hogy az előirányzatnak reális alapokra kell tekintetve lenni, csakis saját erőnkre kellett számítani.

b) **A kiadásokat illetőleg** az I. rovat 1. a) tétele alatt utbiztosok fizetése és lakpénze cimen alatt felvett 6.260 frt a mult évekéhez képest 300 frtnyi apadást mutat. Oka ennek azon körülményben rejlik, hogy a tapolezai járásban, melyben 1885. év óta két utbiztos volt alkalmazva, ezentúl csakis egy utbiztos alkalmazása hozatik javaslatba.

Kérem ezen intézkedésnek az egyik utbiztos állás beszüntetése melletti jóváhagyását annál inkább, mivel ez által a tapolezai járás utgye, mint az eddig tett kísérlet mutatja, semmi hátrányt szenvedni nem fog.

Az I. rovat 1. b) és c) tételei változatlanok, a d) tétel alatt azonban a főszámvérvőség mellé egy irnok fizetése és lakpénze cimen 650 frt, egy díjnak évi napi díja fejében 360 frtnyi új kiadás van felvéve.

Ezen szükséglet indokolásául van szerencsém a főszámvérvő véleményes jelentését 3. pont alatt esatolni s kérem az abban kifejtettek szives elfogadását.

Az I. rovat 2, 3, 4 tételei változatlanok, úgy szintén a II. rovat 1 és 2 a) b) tételei. Ugyanezen rovat c) tétele alatt az utbiztosok irodai általányai cimen az eddigi 62 frt 40 kr. helyett 144 frt lett előirányozva. — Eddig ugyanis minden utbiztosnak évi 4 forint 80 kr. irodai általánya volt; ez azonban a szolgálat korszerű fejlődése mellett oly elenyésző csekély, hogy annak évi 12 frtra való szerény felemelését minden külső indoklás nélkül tisztelettel kérem.

A II. rovat 3. a) és b) tételei csakis az uthalózat hosszának változása folytán szenvedett jelentéktelen emelkedést.

A II. rovat 3. d) tétele alatt huzamosabb külső munka alkalmával az utbiztosok 1 forintnyi élelmezési napidíjai cimen 200 frt irányoztatott elő.

A III. rovat 1. a) tétele azon okból, mert az utkaparók létszáma, az uthalózat nagybodása folytán 149-re emelkedett, a megelőző évhez képest megfelelő emelkedést szenvedett ugyan, jelentékenyebb emelkedését ezen tételnek azonban az okozza, hogy 1895. évre a tek. közigazgatási bizottság 689/1894. sz. határozata folytán bélelt rövid bunda 3 évenként, vízmentes csuklás gallér és egy pár bagaria csizmára utkaparónként 30 forint, 1896. évre utkaparónként egy pár csizmára 8 frt lett felvéve. Ezen tételek szives elfogadását, mint a fentebb idézett határozat természetes folyamánát, tisztelettel kérem.

A III. rovat 1. b) tétele alatt az utadót nemfizetők természetbeni erejének egyenértéke, mely a szükséghez mért munkálatoknál programszerűen leszolgáltatnak, van felvéve s azonkívül a helylyel közöl előforduló és csakis fizetett segédnapszámokkal véghezvethető utfenntartási munkákra járandókat 150 frt, összesen 1.800 forint van felvéve.

A III. rovat 1. c) tétele alatt 8.000 frt van, mint az átkelési szakaszokon a községek természetbeni erejével foganatosítandó utfenntartási munkák egyenértéke előirányozva.

A III. rovat 2. tétele alatt Nagy-Kanizsa város által kongotéglával kiépített és általa fenntartott törvényhatósági közutak fenntartási költségjáruléká cimen Nagy-Kanizsa város részére 1.300 frt van előirányozva; ezen összegből azonban csak annyi lesz kifizetve, a mennyit a nevezett város a kérdéses utszakaszok fenntartására tényleg költ.

A III. rovat 3. a) b) tétele változatlan és indokolást nem igényel.

A III. 4. tétele alatt fedenyag előállítás és kiszállítása cimen 125.846 frt (1894-ben tényleg 115.910 frt volt), kavicsbányák bére fejében, változatlanul 2.070 frt 52 kr. irányoztatott elő. — A fedenyag előállítására fordítandó összeg minden évben, a fenntartó szükséghez és a takarékoság parancsszavához képest, változik és minden január havában mutatattik ki részletesen; azért az itt előirányzott összeget véglegesnek nem és csakis keretnek lehet tekinteni, melyen belül mozogni kell.

A III. rovat 5. tétele alatt hidak építése és javítása cimen 1895-re 17.799 frt, 1896-ra 18.615 frt irányoztatott elő. Ezen cím a megelőzőhöz képest (1893. 4. 32000 frt volt évenként) jelentékenyen leszállott. Ennek oka abban rejlik, hogy hidépítés dolgában a megelőző években még nagy feladatai voltak a vármegyének, s remélhető, hogy ezen költségek a jövőben — tekintve a megyénkben divó szolid építési modort — a hidak állapotának folytonos javulása mellett mindinkább apadni fognak.

A III. b) tétel alatt az uttest tartozékainak fenntartása cimen a jövő két évre valóban minimális 2.500 frt, illetve 2.700 frt lett előirányozva, — pedig forgalom biztonsági berendezések, karfák és kerékvetők tekintetében törvényhatósági közutaink még sok tenni való van. Azonban a szigorú takarékoság elvét itt is és talán leginkább az utak járhatóságának és egyébkénti fejlődésének veszélyeztetése nélkül érvényesíteni lehetett és kellett.

A III. rovat 7. tétele alatt az utfenntartás körüli felügyelet és ellenőrzés cimen az állandó építészvezetessel járó költségeket is kellett volna előirányozni; tekintettel azonban arra, hogy a műszaki személyzet a havi utbeutazások fejében megfelelő utátalányban részesül, az utfenntartás hátránya nélkül, állandó építészvezetés esetén, a havi utbeutazás megfelelő része elhanyagolható leendő s az utátalány megfelelő része a szabályszerű építési pótdíj gyanánt szolgál: ez okból ily cimen mi sem irányoztatott elő.

A törzskönyvezésről jelen jelentésem bevezető részében volt szerencsém szólni; itt csak annyit érintek meg, hogy a törzskönyvezés összköltségei, — melyek az eddig más vármegyékben megtartott versenytárgyalások eredménye szerint kilométerenként átlag 30 frtra tehetők — öt egymás után következő évre elosztatván, évenként előirányoztatott 7.200 frt — ezen összeg azonban (miként fentebb kitéjtetem) — elejtésbe hozható.

A IV. rovat alatt szamos utépítést kellett volna előirányozni, mert 95-483 km. hosszú kiépítetlen uthalózatunk folytatolagos kiépítését sokáig halasztani nem lehet.

Legsürgősebb lenne a gyűlevész galamboki törvényhatósági közut Zala-Apáti és Galambok közt tekvő 13 km. hosszú és a Nagy-Kanizsa pacsei törvényhatósági közut Pacsa és Felső-Rajk közt tekvő 2-368 km. hosszú szakaszának kiépítése; mert különösen az előbb említett szakasz jelentékeny utadót és vasuti adót fizető és a vasutól a Zala-Apáti, Sármellék, balaton-szentgyörgyi irány kiépítése folytán talán örök időre elesett közútszakaszok főközlekedési vonalát s a világ torgalommal egyedüli összeköttetését képezi. — Ez idő szerint azonban ezen kiépítéseket az előirányzatban mellőzni kellett. Ha azonban a törzskönyvezés elhalasztatik s a kivétel alkalmával szándékolt megtakarításokat egyéb rovatoknál eszközölni sikerül, akkor köteleseggemnek fogom tartani úgy, miként ezt eddig sem mulasztottam el, uthalózatunk folytatolagos kiépítését időközben is kezdeményezni és megvalósítani.

A Nova—csömödéri törvényhatósági közut, mely eddig még megnyitva sinesen, ha előbb nem, legalább 1895. év folyamán megnyitandó és legalább járható állapotba helyezendő lévén, e cimen 1895. évre 4.000 frt, 1896. évre további 1.000 frtnyi szerény összeg lett előirányozva.

Az V. rovat alatt az ukki, lesencze tomaji, szent-mihályi és szent-gróthi vasutállomásokhoz vezető utak fenntartásához való törvényhatósági hozzájárulás van felvéve.

A VII. rovat alatt a balatontavi gőzhajózás segélyezésére a rendes 3.000 frt van felvéve.

A VIII. rovat alatt az előre nem látott kiadások cimen, az eddigi említett összegek 3%-ka, vagyis 1895. évre 7.023 frt 39 kr., az 1896. évre 6.864 frt 93 kr. van előirányozva.

A X. rovat alatt felvett 2.000 frt az utalap által pénzhiany miatt pontosan nem eszközölhető fizetésekért 5% késedelmi kamat cimen van előirányozva. Ezen összeget azon okból kellett előirányozni, mert a szállítók és vállalkozók nem ritkán 8—10 hónapig kénytelenek megsgált és kiutalványozott keresményük után várakozni s azt szolid üzletembertől méltányos kamatbiztosítás nélkül kivánni nem lehet. — Mivel az utalap a késedelmes utadó fizetők 6%-os késedelmi kamatban részesül, az itt előirányzott összeg fedezetet lel.

Ezek után tisztelettel kérem, miszerint 1895/6. évi közüti költségelirányzatunkat a fentebbiek szerint és pedig 1895. évre 239.312 frt 72 kr. bevétellel, 243.136 frt 28 kr. kiadással s így 3.824 frt 56 kr. hiánnyal, az 1896. évre 239.312 frt 72 kr. bevétellel, 237.794 frt 84 kr. kiadással, s így 1.517 forint 90 kr. fölösleggel általánosságban elfogadni, utadó szerelék gyanánt az előző éviéknél megfelelőleg az egyenes állami adók 10%-át, a kézi minimum gyanánt — egy napszámot 50 krral számítva — 1 frt 50 krrban, igás minimumot 3 krrban megállapítani, s a költségelirányzatot nekem további törvényes eljárás végett kiadni sziveskedjék.

Helyi, megyei és vegyes hírek.

Szent István király napján városunkban a középületek felváltak lobogóva. Az ünnepi isteni tisztelet 10 órakor volt a r. kath. plebánia templomban. A helyben állomásozó honvéghuszárt tisztikar testületileg vett részt az egyházi ünnepségen s a templom előtt volt felállítva a diszszázad Vaszary főhadnagy vezénylete alatt s a mise főszerepe a kivonult század sikerült diszlovéséket tett.

A király ő felsége 64 ik születése- és Szt. István király napján a keszthelyi r. k. templomban ünnepélyes isteni tisztelet tartottak. Az isteni tiszteleten, melyet aug. 18-án dr. Dunst F. apátplebános, aug. 20-án pedig dr. Bita Dezső c. apát, egyetemi tanár végzett, részt vettek a tisztikar, hatóságok, testületek és nagy számaú közönség.

Halalozás. Festetics Tassiló grófot fájdalmas csapás érte: édes anyja, gróf Festetics Györgyné, szül. gróf Erdődy Eugénia, ő felsége a királyné palotahölgye, f. hó 19-én Ischlben meghalt. Keszthely város osztozik grófja fájdalomban, mit a r. k. templom tornyáról, városházáról, a gazdasági tanintézetéről, községi elemi iskoláról s több épületről lengő fekete zászló külsőképen is jelez.

A zalavarmegyei önk. tüzoltó szövetség f. hó 19-én tartotta Koháry József szövetségi alelnök elnöklété alatt Szent Gróthon évi rendes közgyűlését, melyet 20 taggyűlés volt képviselve. Az egyesület egy éves működését feltüntető elnöki jelentés tudomásul vétetett s az elnökség a nagymérvű tagsági hátralékok behajtásául megbízott. A szövetség pénztárnokának az 1892. és 1893. évről vezetett egyesületi számadásai megvizsgáltatván, azok helyesen vezetve találtak s a közgyűlés Stefanecz József pénztárnoknak a felmentvényt megadta. A tisztújítás következőleg ejtetett meg: Mayer István (Z. Egerszeg) elnök, Hajós Mihály (A. Lendva) alelnök, Nagy Antal (Z. Egerszeg) titkár, Stefanecz József (Zala Egerszeg) pénztárnok. Választmányi tagok: a) rendesek: Koháry József (Szt. Gróth), Knorczér György (Nagy Kanizsa), Szeivérth Antal (Csáktornya), Pöltz Pál (Keszthely), Kovács Gyula (Légrad), dr. Kelemen Károly (Sümegh); b) pótagok: Alszei József (Csáktornya), Stanovszky Nándor (Csesztreg), Hajdu György (Kis Komárom), Tóth Sándor (Perlak), Pozsogár Gyula (Véged), Stársinszky György (Galambok), Kozáry Aurel (Zalabér); egyúttal Kovács Károly volt elnököt tiszteletbeli elnöknek megválasztotta a közgyűlés és jegyzőkönyvileg örökölte meg az egyesület létesítése és vezetése körül szerzett kiváló érdemeit, valamint jegyzőkönyvileg fejezte ki köszönetét Koháry József alelnöknek, aki az elnöki tisztséget huzamos ideig vezette. — Az alapszabályok módosítása végett Nagy Kanizsán még az év folytán egy rendkívüli közgyűlés tartása elhatározottat.

Tanulmányut. A közoktatásügyi miniszter a középiskolai tanárok részére tanulmányutat rendezett Olaszországba. Ezen tanulmányutban a keszthelyi főgymnasiumból Pákor Adorján és Györfly Endre tanárok vesznek részt. Elindultak augusztus 21-én, visszatérnek szeptember 17-én.

Bankett. A zalamegyei általános tanítói testületnek f. hó 23-án Csáktornyan tartott közgyűlése alkalmából, amely dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő zalamegyei tíz éves hivatali működésének megünneplésével kapcsolatban tartott, délelben a „Hattyú“ vendéglő emeleti helyiségében 150 terítékű bankett volt, amelyen a tantestület tagjain kívül szép számmal vettek részt az ünnepségen megjelent vendégek is. Ebéd alatt, amelyen a legderültebb hangulat uralkodott, felköszöntött mondotak Svastits Benó főispán ömeltósága a királyné, dr. Ruzsicska Kálmán Eötvös Loránd b. miniszterre, Margitai József Svastits Benó főispánra, Zrínyi Károly dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanfelügyelőre, Udvardy Ignác a közigazgatási bizottságra s annak jelen volt kiküldött jére Skublics Jenőre, Skublics Jenő a tanítóokra s azok vezérére a tanfelügyelőre, Biró József Svastits Benó főispánra, Pataky Gyula dr. Ruzsicska Kálmánra, dr. Ruzsicska Kálmán Balaton József apát plebánosra, Balaton József dr. Ruzsicska Kálmánra, Bánfi Alajos Margitai Józsefnek, Ujlaki Mátyas a jelen volt hölgyekre, dr. Ruzsicska Kálmán Skublics Jenőre, dr. Ruzsicska Kálmán Svastits Benó főispánra, Balaton József Wrancsics Károly járási főszolgabíróra és Csáktornya város előjáróságára, dr. Ruzsicska Kálmán Udvardy Ignác tantestületi elnökre, Wrancsics Károly dr. Ruzsicska Kálmánra, Margitai József a bíróság és ügyvédi kar jelen volt tagjaira, Kertész a csáktornyai tanítókra, Bánfi Alajos Gaál Imrere s a képezde tanári karára és igazgatójára, dr. Ruzsicska Kálmán Margitai József képezdei igazgatóra, a képezde tanári karára s Margitai Józsefnek, Boronkai Károly Svastits Benó főispánra s az összes vendégekre, Békefi Elek Jeney Gusztáv csáktornyai elemi isk. igazgatóra, Wrancsics Károly Majhen Ferenc veterán tanítóra üritették poharukat; majd Beer dr. Ruzsicska Kálmán jubilánsra s egyúttal a közönség zajos éljenezé között telovlasta az érkezett táviratokat. Táviratilag fejezték ki üdvözlésüket Gózonny László vármegyei főjegyző, Kovács Rezső tapolcai iskolaszéki elnök, a keszthelyi és sümegi járás r. kath. tanítóegylete, Hock Pál törjei tanító, Ziegler Kálmán csáktornyai iskolaszéki elnök és Pálya Mihály csáktornyai polg. isk. igazg. Radegundból, dr. Berger Ignác országgyűl. képvis., a jubiláns neje és fia, Takács Alajos sümegi iskolaszéki elnök, Hirschler Miksa miniszteri iskolalátogató, Csértán Károly alispán, Botty Lajos megyei I. aljegyző, Terbócz István honvédelmi miniszteri osztálytanácsos, Vidor Samu és neje Nagy-Kanizsa, Rosenberg Zsigmond Zala Egerszeg, Hajós Mihály A. Lendva, Kárpáti Manó Nagy-Kanizsa; levéltileg üdvözlésüket küldték a nagy kanizsai izr. hitközség, Szabó Imre földbírtokos (Pusztakovecz), Peczek György plebános (Tüske Szent György), dr. Neumann Ede főbbi (Nagy Kanizsa) stb. Majd folytatólag Svastits Benó főispán élte Margitai Józsefet, utóbb Muraköz hazafias papságát s annak a banketten

jelen volt egyik képviselőjét, Tislér József kerületi esperes plebános. A kedélyes lakoma, amely a megható ünnepségnek zárókövét képezte, három óra után ért véget főispán ömeltóságának, a jubiláns férfiak dr. Ruzsicska Kálmán s a vendégeknek lelkes éltetése mellett, miután előzőleg az egybegyűltek Sárközi kintinó zenekarának kísérete mellett a Hymnust elénekelték.

Mérnöki munkálatok. Erdős F. kir. mérnök Keszthely környékén dolgozik a Balaton vízmélységének megállapításán. Tihanytól kezdve egész Keszthelyig bevezette már a szelvényezést és folytatni fogja megfelelőleg a somogyi oldalon. Ez alkalommal egyúttal meghatározta a balatoni limnograf és a gazdasági intézeti barometer tenger szintfeletti magasságát is.

Kitüntetett gépgyár. A martonvásári gazdasági kiállításán Weiser J. C. nagy-kanisai gépgyáros több kitüntetést nyert. Szabadalmazott Perfecta sorvetőgépet a legújabb találmányi szabad kiváltható kapacsuklyókkal a legelső díjjal, egyetemes egyes acélekéjét szintén a legelső díjjal és kétvasú acélekéjét első díjjal tüntették ki.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Gáspárik Géza zala-egerszegi polgári iskolai rendes tanítót a kassai, Gay Károly szenczei all. polgári iskolai rendes tanítót a zala-egerszegi polgári iskolához saját kérelmükre áthelyezte.

Meghívó. A Felső-bagod—boncodföldi önk. tüzoltó egyesület saját pénztára javára 1894. évi augusztus hó 26-án Felső Bagodban egyleti zászlójának felavatási ünnepélyt tartja és ennek végeztével Bakó Antal vendéglői helyiségében zártkörű nyári táncmulatságot rendez. Belépti díj személyenként 30 kr., családjegy 80 kr., tagok és egyenruhás tüzoltóknak 20 kr. Kezdetre a zászlóavatási ünnepélynek délután 2 órakor, a táncmulatságnak délután 3 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

Ejegyzés. Dr. Kúdorfer Antal alsó-lendvai főbbi Zala Egerszegen eljegyezte Jámor Katicát, Jámor Samu izr. hitközségi jegyző kedves leányát.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Kristály Balázs a. lendvai polgári iskolai rendes tanítót eddigi minőségében a sepsi-szent-györgyi polgári iskolához helyezte ki.

Köszönetnyilvánítás. A zala-egerszegi iparos ifjak önképző egylete által folyó hó 19-én tartott nyári mulatság bevétele 156 frt, kiadás 94 frt 58 kr., tiszta jövedelem 61 frt 42 kr. Ugyanez alkalommal felül fizetni szívesek valának: Szeghő Géza 50 kr., Bedő József 50 kr., Liebütz József 10 kr., Pintér György 20 kr., Zsiday József 20 kr., Göndöcs Gyula 20 kr., Schneider Antal 20 kr., Tólli Erzsébet 30 kr., Schuffenhauer Frigyes 30 kr., Ujváry Ferenc 30 kr., Huszjak Mihály 50 kr., Menyhardt József 20 kr., Szilbermann Jenő 20 kr., főt. Gombás Elek 50 kr., főt. Schmidt István 50 kr., Steiner Zsigmond 20 kr., Janda Ferenc 20 kr., Házas Sándor 1 frt, Budinszky Mátyas 50 kr., özv. Partmann János 40 kr., Kutassy Ferenc 20 kr., Moór János 20 kr., Kéné Dániel 1 frt, Fiedler József 50 kr., Angler Mihály 50 kr., Kummer Gyula 50 kr., Schaffer András 50 kr., Fehér Zsigmond 40 krt, mely felülfizetésekért ez uttal is halás köszönetét fejezi ki a rendezőség.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Pastinszky József okleveles polgári iskolai tanítót a csáktornyai polgári iskolához a XI-ik fizetési osztályba segédtanítónak nevezte ki.

Honvédek gyűlése. Az 1848—49-ik évi szabadság harcban résztvevő keszthelyi honvédek folyó hó 19-én Keszthelyen gyűlést tartottak, melyen megalakították a keszthelyi járási honvéd-segélyező egyesület. Az egyesület elnökévé Trsztyánszky Károly 48-as honvéd főhadnagyot választották.

A Balatoni phylloxera ellen védekező egyesület választmányának legutóbb tartott ülésén előterjesztetett a hátralékos tagsági díjakról szóló kimutatás, valamint megállapított az egyesület vagyona, mely áll 3.000 frtot képviselő ingatlanból, 1.194 frt 50 kr. díjhátralékból és 1.888 frt 28 krt tevő egyéb követelésekből, vagyis összesen 6.082 frt 78 krból; a telepen az anyatókék száma 12.623; iskolázva van 24.400 szőlővessző. A telep rendezését illetően a választmány a titkárnak köszönetet szavazott. A vialla és othello tőkék kirtását elhatározták. Skublics Gyula elnök indítványára a választmány kényvileg megkeresi a földművelésügyi minisztert az iránt, hogy azon egyesületi tagok, akik augusztus 12-ig vétet tek fel az egyesületbe és f. évi október hó 1-ig az 1893. év végéig esedékes tagsági és területi díjakat lefizették, a tapolcai állami telepről 35%-os kedvezményes áron nyerjenek ojtványokat.

Kaszárnya átvétele. A kaszárnyai pótépítkezések befejeztetvén, azok átvétele a héten történt. Ez átvételen jelen volt Perczel honvédhuszárezredes Páparól, a vármegye részéről pedig Csértán Károly alispán.

Tapolca város 1895. évi költségvetése. Tapolca város előjáróságára már egybeállította az 1895. évi költségvetést s a képviselőtestület a legközelebbi ülésén fogja azt tárgyalni. A költségvetési előirányzat szerint a bevételek összege 6.989 frt 25 kr., a kiadásoké 17.095 frt 39 kr. s így fedezetlen kiadás 10.106 frt 14 kr., amelyből a 19.804 frt 46 krt képviselő összes egyenes adó minden forintjára 50 kr. községi pótlék esik.

Kirándulás. A keszthelyi iparos ifjak önképzőköré által B.-Büred és Veszprémbé tervezett Szt. Istvánnapi kirándulása egyelőre elmaradt, de nem végkép, mert szeptember 8. 9-én teszik meg a derék ifjak a szép kirándulást.

Állami lovak árverése. A kisbéri, bábolnai, mezőhegyesi és fogarasi m. kir. állami ménesekből kisorolt számfelületi fiatal kancák és kiselejtezett anyakancák, valamint a mezőhegyesi magy. kir. állami ménesből származó, továbbá az állami méntelepekből kisorolt herelt lovak és a tenyésztésre még használható ménék összesen mintegy 250 darab ló — f. évi október hó 5-én, 6-án és 7-én Budapesten a „Tattersaal“ kerepesi-úti helyiségben árverésre kerülnek.

Szálloda a keszthelyi Balatonparton. Keszthely város a Balaton parton új szállodát épített. Az építésre

vonatkozó árlejtés f. hó 18-án tartott. Legjutányosabb ajánlatot tettek Hencz Antal a kőműves, Pintér és Lázár az ács, Wilim az asztalos, lakatos, üveges, mázó és festő, Riersch J. a bádogos munkákra, kik az építéssel meg is bíztattak. F. hó 21-én már hozzá fogtak az építéshöz, mert a tölre tető alá kell kerülni a szállodának.

Szomorú hír városunk lakosságára. A lefolyt héten a városunk határában levő szőlők hivatalosan megvizsgáltattak s mint értesülünk, a miniszteri kiküldött, Tuss Antal, a tapolcai vincellérszkola igazgatója s a vele kin járt vizsgáló bizottság az egerszegi hegyen a Hajgató Ferenc féle szőlőben a phylloxera jelenlétét constatálta.

Új vasuti menetrend. Május hó 1-től Zala-Egerszegről indul Bobára 5 ó. 25 p. reggel, 9 ó. 40 p. d. e. 4 ó. 49 p. délután; Csáktornyára indul 5 ó. 05 p. reggel, 5 ó. 54 p. délután. Zala-Egerszegre érkeznek: Bobáról 9 ó. 39 p. d. e., 5 ó. 44 p. d. n., 10 ó. 12 p. este; Csáktornyáról 9 óra 32 perckor délelőtt, 8 ó. 34 perckor este. Helyi közlekedés Zala-Egerszeg és Szent-Iván között: Zala-Egerszegről Szent-Ivánra indul 6 ó. 37 p. reggel, 11 ó. 39 p. délelőtt, 2 óra 39 p. délután, 7 ó. 57 p. este; Szent-Ivánról Z.-Egerszegrre érkeznek 8 ó. 03 p. reggel, 1 ó. 03 p. délután, 4 ó. 01 p. délután, 9 óra 23 perckor este. Szent-Ivánról indul N.-Kanizsa felé 5 ó. 57 p. reggel (vegyes vonat), 12 ó. 25 p. d. u., 8 ó. 47 p. este, 2 ó. 19 p. éjjel. Szent-Ivánról indul Szombathely felé 7 ó. 22 p. reggel, 3 ó. 15 p. délután, 2 ó. 15 p. éjjel. — Nagy Kanizsáról a vegyes vonat Szent-Ivánra érkezik 7 ó. 18 p. este.

Az 1848—49-iki magyar Szabadságharc története című illusztrált vállalatból most jelent meg a 18. füzet, melyben Gracza György a Wörtenberg- és a Nádor-huszárok hazaszökését mondja el, egészen új adatok alapján, megragadóan szép epizódja ez a szabadságharc uak. A Württemberg huszárok Fiath Pompejus vezetésével Galicziából jöttek haza utalán utakon ezer veszély közt. A Nádor huszárezred csehországi állomáshelyéről kilencszer tört utat, hogy a hazának segítségére legyen. A vesszőzés, tizedelés mind nem használt, — újabb és újabb kísérleteket tettek a hazatérésre, S Gracza az érdekes munka ezt a részét is könnyen, vonzóan írta meg, úgy hogy a legnagyobb élvezettel olvassák. A füzet képei közt ismét több olyan van, a mely eddigelé még sehol sem jelent meg.

Egész selyem, mintázott Foulardokat (mintegy 450 különböző fajban), méterenkint 75 krtól 3 frt 65 krig — valamint fekete, fehér és színes selyem-szöveteket 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, kockás, csikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240 féle dispositió és 2000 különböző szín és árnyalatban) szállít postabér és vámmentesen a privátmegrendelők lakására Henneberg G. (cs. kir. udv. szállító) selyemgyára Zürichben. Minták postatördulóval küldetnek. Svájcha címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Nyilttér.

1609/B. 1894.

Ő felsége a király nevében!

A zala-egerszegi kir. járásbírósa Simon Fáni zalaegerszegi lakos által a f. évi július hó 3-án 1335./1894. szám alatt Nagy Ferenc csizmadia zala-egerszegi lakos ellen becsületsértés vétsége miatt emelt volt folytán aulirt napon és helyen megtartott tárgyalás eredményéhez képest következőleg

Ítélt:

Vádolt Nagy Ferenc, zala-egerszegi születésű és itteni lakos, 24 éves, r. kath. nőtlen, csizmadia, vagyontalan, irni olvasni tud, büntetlen előéletű, a btkv./261. §-ba ütköző és a szerint minősülő becsületsértés vétségekben vétkes, mi miatt azon §. alapján a btkv. 27. §-ból kitolyólag az 1892. évi 27. t. c. 3. §-ban meg határozott célokra az ítélet jegerőre emelkedése után 15 nap végrehajtás terhe alatt ezen kir. járásbírósnal fizetendő 20 frt pénzbüntetésre, behajthatatlanság esetére 4 napi fogházra, ugy a sértett Simon Fáni zalaegerszegi lakos részére 5 forint községnek a fentirt idő és teher alatt, valamint a m. kir. államkincstár részére a felmerülő tartási költségeknek a tennálló szabályok szerint annak idején végrehajtás terhe alatt leendő megfizetésére ítéltetik, melyek azonban a községi bizonyítvány alapján egyelőre behajthatatlannak mondatnak ki; egyidejűleg pedig az ítélet a Z.-Egerszegen megjelező „Zalamegye“ című hetilapban a vádolt költségeire közöltemi rendeltetik, és pedig sértett Simon Fáni kérelméhez képest indokok nélkül.

A hirlap hirdetési költségeket köteles vádolt a sértett által majd igazolandó összegben s annak idején a főlhívás után 15 nap végrehajtás terhe alatt sértettnek megfizetni.

Zala-Egerszegen, 1894. évi augusztus hó 2-án.

Bogdán Lajos,
kir. aljbíró.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
UDVARDY IGNÁC.

Adolfo Pries y Co. Malaga

alapított 1770-ben,

ajánlja orvosi bor gyanánt elismert déli borait: Malagát, Madeirát, Sherryt, amelyek tiszta minőségben és eredeti árak mellett kaphatók Zala-Egerszegen

Ritscher Gyula kereskedésében.

Felhívás.

A fejoszlott „zala-szentgróthi szövetkezeti önszegélyző egyesület“ igazgatósága a kersk. törv. 249. §-a értelmében felhívja a szövetkezet volt tagjait és hitelezőit netán fenn levő követeléseiknek jelen felhívás harmadszori közlé tételétől számított hat hó alatti érvényesítésére, mivel-hogy ezen idő elteltével a cégjegyzés törlése eszközöl-tetik.

A „zala-szentgróthi szövetkezeti önszegélyző egyesület“ igazgatósága.

Szülőjványok és Amerikai szőlővesszők eladása.

A 30 holdnál nagyobb területű „Sándortelep Ujvideken“ t. é. november havában, Riparia, Portalis, Solonis és Jacquez alanyokra készült

500,000 darab fásojtványából, a tökéletesen összeforrt példányokat, jutányos árak mellett eladásra bocsátja.

Ez idén a

legjobb bel- és külföldi bor- és csemegeszőlő fajokból

420 fajnál több került ojtás alá, és alolított teleptulajdonos kívánatra, bővebb magyarázatokkal ellátott részletes árjegyzékét a t. cz. érdeklődőknek ingyen és bérmentve szívesen átküldi.

A telep zöldajtásokkal is szolgálhat, nemkülönben, — mind ojtási célokra, mind pedig iskoláztatásra alkalmas amerikai alanyokkal Riparia, Sauvage, Portalis, Solonis és a Rupestris különféle válfajaiból, — mind sima, mind pedig gyökeres vesszőkkel — nagyobb mennyiségekben; — végre a már hordképes ojtványokból az ojtógalyok is eladásra kerülnek.

Adamovics Sándor
Ujvideken.

Bükk- és cserfa eladás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses értésére adni, hogy

jó minőségű bükk- és cserfa hasábfának ölet a következő árak mellett árusítom házhoz szállítva:

Első minőségű bükk- vagy cserfat 12 frtért,
Másod minőségű bükk- vagy cserfat 11 frtért,
Vagott olfa metermázsáját 1 frtért.

Van szerencsém egyttal tudatni, hogy az egész évre szóló szükségletet részletekben szállítva is elfogadom a fent kitett árak mellett.

Szíves megrendelésüket kérve, vagyok tisztelettel

Zala-Egerszeg, 1894. augusztus 21.

Ragendorfer Jakab.

3276./tkv. 894. sz.

Árverési hirdetmény.

A zala-egerszegi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhírré teszi, hogy özv. Lukacs Györgyne, Lukacs Kalman, Lukacs György, Lukacs József vegre-hajthatónak, Lukacs Katalin, Nemeth Jozsefné (előbb Korcsmaros Mihályné) végrehajtható szervenő elleni 68 frt 15 kr tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtható ügyében a zala-egerszegi kir. törvényszék területén levő, Szent Mihály illetve Pölöske batarában levő, a szent-mihályi 157. sz. tjkvben f 267. és 294. sor sz. a. 2/10 részben Lukacs György, 1/10 részben Lukacs Katalin Korcsmaros Mihályné, 1/10 részben kiskoru Lukacs Kálmán, György és József, 1/10 részben kiskoru Lukacs József, Ferenc, Rozália tulajdonau telvet ingatlanokból Lukacs Katalin előbb Korcsmaros Mihályné jelenleg Németh Jozsefné 1/10 részben jutalékára és pedig a f 267. hrsz. alattól 39 frt 20 kiban, a f 294. 12 trtban, ugy azonban, hogy az ezen ingatlan jutalekára E 1341/880 számmal özv. Lukacs Györgyne sz. Berta Katalin javára bekeblezett haszonélvezeti jog az árveres alatt nem érintetik, II. a szentmihályi 31. sz. tjkvben I. 1-7. sor szám 65., 342., 428., 500., 502., 620., 640. szám. a. ugyanazok tulajdonau telvet ingatlanokból Lukacs Katalin Korcsmaros Mihályné 1/6 részben jutalékára 360 frt 80 kiban a haszonélvezeti jogot illetőleg a fenti korlátozással, III. az ugyanezen számú tjkvben ugyanazok tulajdonau telvet ingatlanokból ugyanannak 1/6 részben jutalékára és pedig a f 268. hrsz. alattól 18 frt

40 kiban, a f 293. hrsz. alattól 20 frt 40 kiban a fenti korlátozással, IV. a pölöskei 597. sz. tjkvben f 1647. hrsz. alatt ugyanazok tulajdonau telvet ingatlanokból ugyancsak 1/10 részben jutalékára 55 forint 60 kiban, de e haszonélvezeti jogot illetőleg a fenti korlátozással ezennel megállapított kikialtási árban elrendelte és hogy a fenebb megjelölt ingatlanok az 1894. évi szeptember hó 27 ik napján d. e. 10 órakor Zala Szt. Mihályon, ugyanaz nap d. u. 3 órakor Pölösken a községek házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikialtási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át, vagyis 3 frt 92 krt, 1 forint 20 krt, 36 frt 8 krt, 7 forint, 84 forint, 2 forint, 5 forint 56 krt közpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. 1 én 3333. sz. a. keltigazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánat pénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.
Zala-Egerszeg, 1894. évi május hó 22-én.

Rutich, kir. törvényszéki bíró.

Padiózat fénymáz

(Clasur)

legkötőbb mázólszer puda padió számára. 1 nagy palackk ára frt 1.35 kr. —
1 kis palackk ára 68 kr.

Arany-fénymáz

képeketek stb. beanyozására. Egy kis palackk ára 20 kr.

Viaszk-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beteresző szer kemény padió számára, 1 kúcsóg ára 60 kr.

Mindenkor kapható:

Jan Ferencznel, Zala-Egerszegben.

„MARGIT“

GYÓGYFORRÁS,

„MAGYAR SELTERS“

Vegyelemezve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag, félig kötött szénsavtartalma kiváló hatásának bizonyult, különösen **tüdőbántalmaknál**, a hol a szabad szénsav csekélyebb jelenléte megóvja a beteget a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a félig kötött szénsav gazdagsága a gyógyhatású alkatrészeknek a beteg testrészekbe való gyors és biztos felvételét eszközöli. Ezen tulajdonságának köszönheti a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabad szénsavtartalomban erősebb ásványvizek, mint a **seltersi, gleicherbergi, tudóbajokban**, különösen **tüdővérzéseknel** már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használtatik.

A **tüdőbetegek** klimatikus gyógyintézetekben, különösen a leglátogatottabb **Görbersdorffban** a Margit-víz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapesten: dr. Korányi, dr. Gebhardt, dr. Navrátil, dr. Poór, dr. Kétyl, dr. Barbás; Bécsben: dr. Bamberger, dr. Duschek, stb. a legjobb eredménnyel alkalmazzák a **légző-, emésztő- és húgyszervek** általános hurutos bántalmainál.

Mint ivóvíz

präservatív gyógyszernek bizonyult a **kolera**-megbetegedés ellen.

borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos
foraktár

Édeskuty L.

es. és k. és szerb
k. udv. Ásványvíz-
szállítónál.
Budapest.

Ugyiszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

Szabadkai és Magyarországi szárazkő

10 m.-hez 1 kö 1 50, 35 m.-hez szárazkővel 5 90

Fel és 1 kilos levegekben fekete cliché és védjeggyel.

Christoph Ferenc
SZOBAPALLO-FÉNYLAKK

Lehetővé teszi, hogy a szobák a márciusi alatt is használtatassanak, mivel a kellemetlen szag és a lassú, ragadós száradás, mely az olajfestékek és az olajtaknak sajátja, elkerülteszik. Emellett a használatu olyan egyszerű, hogy kiki maga végezhesse a mázólat. A palló nedves tárgyval feltörölhető, anélkül, hogy elvesztené fényét. Meg kell tisztítani.

színezett szobapallo-fénymáz,
sárgásbarnát és mahagonibarnát, mely akár csak az olaj festék fedi be a pallót s egyttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen beföd minden foltot, korábbi mázólat stb., van azután

tiszta fénymáz (színezetlen)
új pallókra — parkettra — mely csupan fényt ad. Különösen parkettra s olajfestékkel már beázott egészen új pallókra való. Csak fényt ad, emellett nem fedi el a fasztrát.

Postacsomag, körülményes csomagolás (két középnyagú szobára való) 5 frt 90 kr. — vagy 2 — páros.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktarak vannak, ide küldendők. Mintamázások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vizyálni a régre s a gyári jegyre, mivel ezt a több mint 1850 éve létező gyártmányt sokféle utanozzak és hamisítják, s sokkal rosszabb, s gyakran a céljuk meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferenc,
A valódi szobapallo-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,
Prága, K. Berlin. Zürich.

Cristoph Ferenc
kitüntetett sötétfekete
bőr-lakkja
jobb, mint bármely fénymáz. Pusztá rákenéssel fekete, szép fényt ad.
Kapható Ján Ferenc és Rosenthal L. kereskedésében.

Raktár Zala-Egerszegben Ján Ferenc és Rosenthal L. kereskedésében.

Winterberg intézet,

Bécs, Wäring, Cottage-Anlagen.

Nagy leány-növelde, kényelemmel berendezve. Szép tan-, háló- és társalgó termek. Gyönyörű kert, satb. Egészséges fekvésű hely. — Állam-érvényes bizonyítványok. Tulajdonos: Winterberg Mária urnő Coblenzből a Rajna mellett.

Újszülött gyermekek,

kiket a nyjnk vagy egyáltalán nem, vagy csak elégtelenül szoptathat, legtermészetesebb módon nevelhetők fel a

H. Nestle-fele gyermektápliszttel.

Mintadobozok és leírások, melyekben a készítés módja és a kontinens legtekintélyesebb szakferfiainak és gyermekorvosainak bizonylati vannak kinyomtatva, kívánatra ingyen küldetnek meg. Főraktár: F. Berlyák I. Naglergasse I.

Nestlé Henrich Gyermektápliszttje 90 kr.

Nestlé Henrich Kondensált teje 60 kr.

F. Berlyák Bécs, I. Naglergasse I.

Raktárak minden gyógyszertárban és droguistakereskedésekben. Zala-Egerszegén Kaszter Sándor ur gyógyszertárában.

Legjobb

COGNAC

fertőző betegségek stb. ellen

J. M. Deprét et Cie

grande fine champagne
tisztá bordestillatio.

Kapható:

MARTON JÓZSEFNÉL
Budapesten, Károly-körút.

Az igazi és valódi TORD-TRIPE

az elismert legjobb szer a
patkányok, egerek és vakandokok

elpusztítására a háziállatok legkisebb veszélyeztetése nélkül.

E szerben nincs sem arsenik, sem strichnin, foszfor, hánytató szer, sem másféle a háziállatokra nézve káros anyag.

Ára 1 kis csomagé 25 kr., nagy csomag ára 50 kr.
Könnyű alkalmazás! Biztos siker!

Azon körülmény, hogy kintintetett szerem egy teljesen haszontalan és semmit sem érő hamisítvány által utánoztatik és továbbá az általam a legújabb időben eszközölt és a legnagyobb meglepődésre szolgáló kísérletek szolgáljanak bizonyossággal, hogy az én szerem valóban jó és eddig egyedül áll. — Utánzástól óvakodjék mindenki. — Minden csomagon rajta látható az aláírás:

Feltaláló: COUSSEAU A. Marseille. Taverse Gazzino 5.

Z. Egerszegén kapható Weisz Jónás unokaöccse kereskedésében, mint egyedüli elárúsító helyen.

A magyar Asphalt részvénytársaság

Zala-Egerszegén folyamatban levő járda burkolási munkái alkalmával is vállal mindenféle **kapubejáró, folyosó, udvar, magtár** és egyéb asphalt burkolási munkát, valamint elvállalja jótállás mellett

nedves falaknak szárazzá tételét.

Felvilágosítást ad **Graner L. fia** zala-egerszegi képviselőnk.

A magyar Asphalt részvénytársaság.
Budapest, Andrassy-ut 30.

Árverési hirdetmény.

Alulírott közhírré teszem, hogy néhai Szekeres József hagyatékához tartozó s **Nagy-Kanizsán, a Bajza-utcában levő földszintes ház** (7 szobával és minden mellékkeliséggel) **1894. évi szeptember hó 8-án d. e. 9 órakor Nagy-Kanizsán** a helyszínén, — mégis

a söjtöri hegyen levő 2 szőlő,

egyik 3 hold 869 négysz. öl, másik 1546 négysz. öl, az ott levő prés és butorokkal, úgy az ideai természettel és

a pölöskei örömhegyen levő 2 hold 1301 négysz. öl térmértékű szőlő

csinos épülettel, az ott levő prés és butorokkal, úgy az ideai természettel együtt **1894. évi szeptember 9-én Zala-Egerszegén** alulírott ügyvéd irodájában önkéntes magánárverésen készpénzfizetés mellett eladatni fog, a következő feltételek mellett:

1-ször. A nagy-kanizsai ház kikiáltási ára 8000 frt, a söjtöri kisebbik szőlőé 500 frt, a söjtöri nagyobbik szőlőé 800 frt, a pölöskei szőlőé 1800 frt, mely összegeken alul az ingatlanok eladatni nem fognak.

2-ször. Venni szándékozók tartoznak a kiállítási ár 10 százalékát készpénzben letenni s a vételár felét azonnal, a másik felét a hagyatéki tárgyalás napján alulírott kezére lefizetni.

3-ször. Amennyiben vevő a hagyaték tárgyalás napjáig a vételtől elállana, a bánatpénzt elveszti.

4-szer. A pölöskei és söjtöri szőlőket vevők azonnal birtokba veszik, azonban az adókat 1894. évi július hó 1-től fogva fizetik. A nagy-kanizsai házat vevő 1894. évi november 1-én veszi birtokba, amely időtől fogva huzza a hasznokat és viseli a terheket.

Zala-Egerszegén, 1894. augusztus 22-én.

Dr. Szigethy Elemér,
ügyvéd.

Világcikk. Minden országba fényes sikerrel behozták.

Sarg ELISMERT, FELÜLMULHATLAN FOGPORA KALODONT

(orvostudományilag megvizsgálva.)

Igen gyakorlati uton. Kellemesen felüdítő. Mindenütt kapható.

Hogy egészségünkre, valamint arra, hogy magunkat jól érezzük — legfontosabb a jó emésztés, azt mindenki tudja, azonban igen kevesen tudják, hogy ennek elengedhetlen előfeltétele: az egészséges fogak. A régi mondás, hogy amit jól megrágtunk, télig tovább tart — igen figyelemre méltó és eléggé nem ismételtető mondás.

E. M. Thomas, udvari orvos, kir. tanácsos Bécsben, dr. Koch professor Bécsben és más tudós tekintélyek, legutóbb dr. D. W. Miller, professor a berlini egyetem fogorvosi szakánál, a szájüreg mikro-organismusról írt művében (Lipsee, 1892.) fényesen bebizonyította, hogy folytonosan és hibetetlen meny nyiségben képződnek mérgező anyagok a nyirkos szájüregben, amelyek, valamint az ezek folytán előállt, gyakran igen veszedelmes betegségek csak a szájnak rendes és lelkiismeretes tisztántartása mellett távolíthatók el. A belső összefüggés a „romlott száj“ és „romlott gyomor“ között ezen új kísérletek folytán lett megállapítva.

A víz egyedül zen mérgező anyagokat nem távolítja el. Ezt csak úgy érhetjük el, ha leginkább reggel és este fogtisztító szert használunk, amilyen az általános elismert **Sarg Kalodontja**, amelynek folyton növekedő nagy elterjedettsége legfényesebb bizonyítékul szolgál a tekintetben, hogy a szóban forgó célra a legalkalmasabb.

Rousseau mondja: „Egy nő szép fogakkal soha sem rút.“ Azonban egy mosolygó szájnak nemcsak szépségét és tisztaságát érezzük el a fogaknak ily gondos ápolásával, hanem, ami ennél sokkal fontosabb, általa biztosítjuk egészségünket és jólézésünket a legkésőbb korig.

A mondottak valóságát, elismerő nyilatkozatokat és megrendeléseket a legmagasabb köröktől, minden egyes vásárolt darab mellett találunk.

Órakodjunk a becsomagoláshoz hasonló, csalásra számított, értéktelen utánzatoktól.